

MONIALAISET OHJAUS- JA PALVELUVERKOSTOT ETELÄ- SAVOSSA

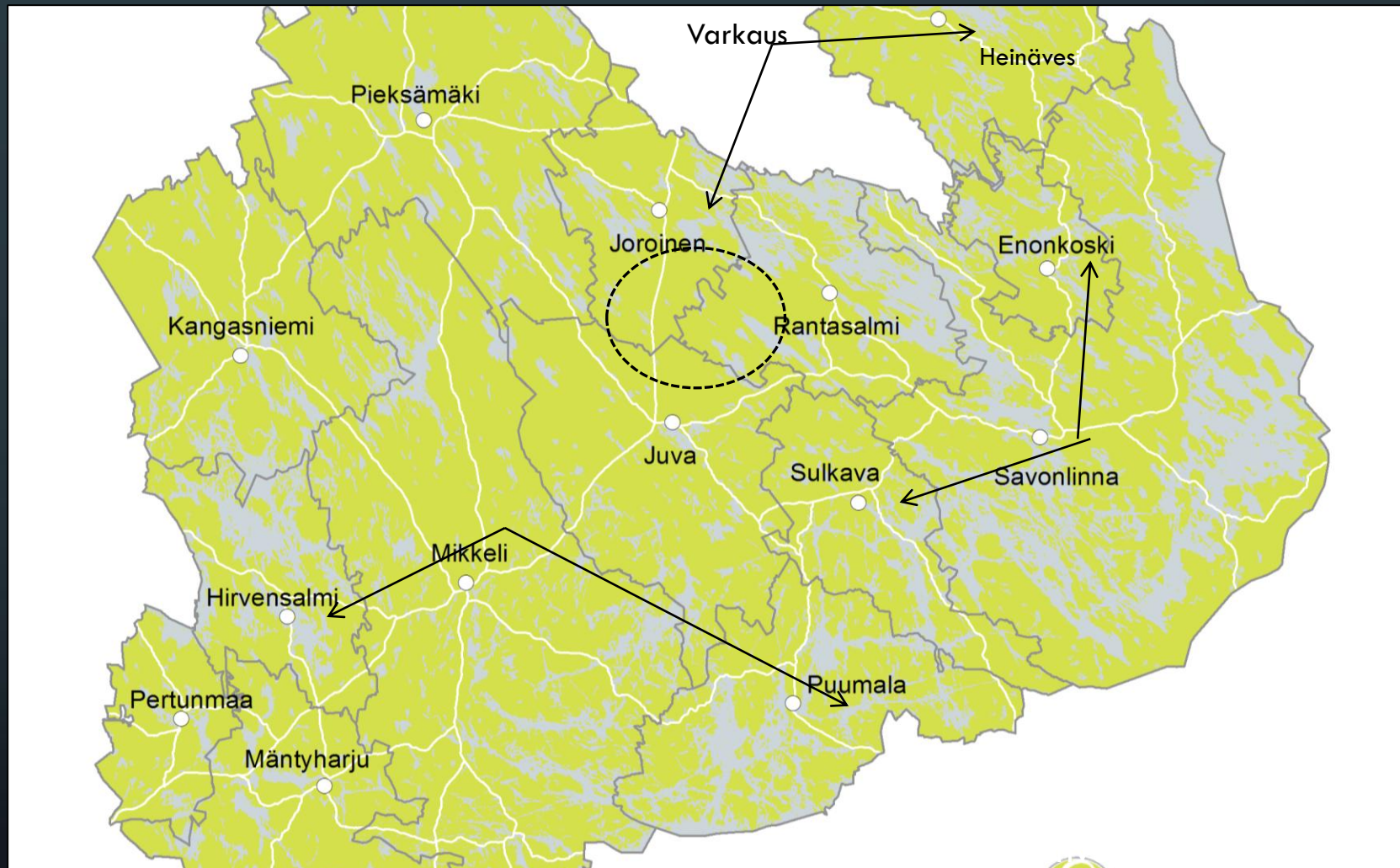
KATJA KOMONEN

8.5.2015

VEDET VIRTAAMAAN – ETELÄ-SAVON OPPIMISEN, OHJAUKSEN JA NUORISOTAKUUN
PÄIVÄ JUVALLA

PUHEENVUORON TEEMAT

- Nuorten monialaisten ohjaus- ja palveluverkostojen sekä ohjauspalveluiden tila ja tilanne Etelä-Savossa
 - 14 kuntaa, 14 verkostoa, 70 verkostotoimijaa

MITÄ ON MONIALAINEN YHTEISTYÖ (KUURE & LIDMAN 2013)?

	Yhden hallinnonalan sisäinen yhteistyö	Useamman hallinnonalan välinen yhteistyö
Organisaation sisäinen yhteistyö	Esim. opo ja erityisopettaja	Esim. opo, erityisopettaja, terveydenhoitaja, koulukuraattori
Eri organisaatioiden välinen yhteistyö	Esim. perusopetuksen ja toisen asteen opot	Esim. opo, nuorisotyöntekijä, sosiaalityöntekijä, työvoimaneuvoja Nuorisolain mukainen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto

OHJAUS- JA PALVELUVERKOSTOJEN TEHTÄVÄT

LAIN MUKAAN VERKOSTOJEN TEHTÄVÄ

- 1) koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi
- 2) edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista ja vaikuttavuutta tavoitteena palvelujen riittävyys, laadukkuus ja saavutettavuus
- 3) suunnitella ja tehostaa yhteisiä menettelytapoja nuorten palveluihin ohjautumiseksi ja tarvittaessa palvelusta toiseen siirtymiseksi
- 4) edistää nuorten palveluiden järjestämiseen liittyvän tietojen vaihdon sujuvuutta suunnitteleamalla yhteisiä menettelytapoja viranomaisten kesken.

VERKOSTOT TEKEVÄT

- Päivittää nuorten tilannetta alueella/seudulla.
- Suunnittelee yhdessä tempauksia ja tapahtumia
- Työstää yhdessä kunnan nuoria koskevia asioita
- Tiedottaa toisilleen ajankohtaisista asioista
- Toimii etsivän nuorisotyön ohjausryhmänä
- Tukee verkoston työntekijöitä

Nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen arviointi

Onnistumisen
ehto

Käytännönläheisyys, nuorten tarpeista käsin lähtevä toiminta, ennaltaehkäisevä työote
Nuorten ja toisten verkostotoimijoiden työtapojen ja työmuotojen tuntemus
Matala hierarkia ja yhteydenoton kynnys
Vahva luottamus toisiin toimijoihin

Hyvät
käytännöt
ja
vahvuudet

Nuorisotyö
alakouluissa,
Toimivat perus-
palvelut,
Harrastuskyydit
Järjestö-/seurakunnat
aktiivisina kumppaneina

Oppilaanohjaus,
Siirtopalaverit,
Etsivän nuorisotyön, perus-
opetuksen ja toisen asteen
yhteistyö

Etsivän nuorisotyön ja
toisen asteen yhteistyö,
Tiedonsiirto,
kohtaaminen ja
palveluohjaus

Perhetyö

Yhteis-
työn
kohteet

Kouluikäisten hyvinvointi

Nivelvaiheen ohjaus

Koulutuksen ulkopuolelle
jääminen

Ylisukupolvinen huono-
osaisuus

Nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen arviointi

TE-hallinnon ja poliisin puuttuminen verkostosta

Seutuyhteistyö haasteellista

Verkostolla ei resursseja kaikkien sille annettujen tehtävien hoitamiseen

Asema suhteessa kunnalliseen päätöksentekoon ja kehittämiseen epäselvä

Paljon osin päällekkäisiä verkostoja

Omaa toimintaa ei arvioida, puuttuu arvioinnin työkaluja ja mittareita

Onnistu-
misen
esteet

Heikkoudet

Toisen asteen koulu-
tuksen puute

Erityispalveluiden
heikko saatavuus
Päihde- ja
mielenterveyspalvelui-
den sekä TE-
palveluiden saatavuus
ja saavutettavuus

Jalkautuvien
monialaisten
palvelujen ja
asuinaluetyön puute

Pitkät välimatkat, heikot kulkuyhteydet

Kouluikäisten
hyvinvointi

Nivelvaiheen ohjaus

Koulutuksen
ulkopuolelle jääminen

Ylisukupolvinen
huono-osaisuus

Yhteis-
työn
kohteet

NUORTEN OHJAUS- JA PALVELUVERKOSTOJEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Olemassa oleva palvelujärjestelmä rakenteineen ja palveluineen
"Mitä on pakollista ja mahdollista tehdä?"

Ammattikuntien
ammattillinen
itseymmärrys

*Työntekijät,
omat havainnot ja
kokemukset*
*"Mitä olen tottunut
tekemään?" "Mitä
voin ja osaan
tehdä?"*

**Monialainen yhteistyö /
Nuorten ohjaus- ja
palveluverkostot kunnissa**

Nuoret kasvuympäristöissään
"Mitä on tarpeellista tehdä?"

Kansallisen tason ja
alueen poliittinen
informaatio-,
resurssi- ja
normiohjaus

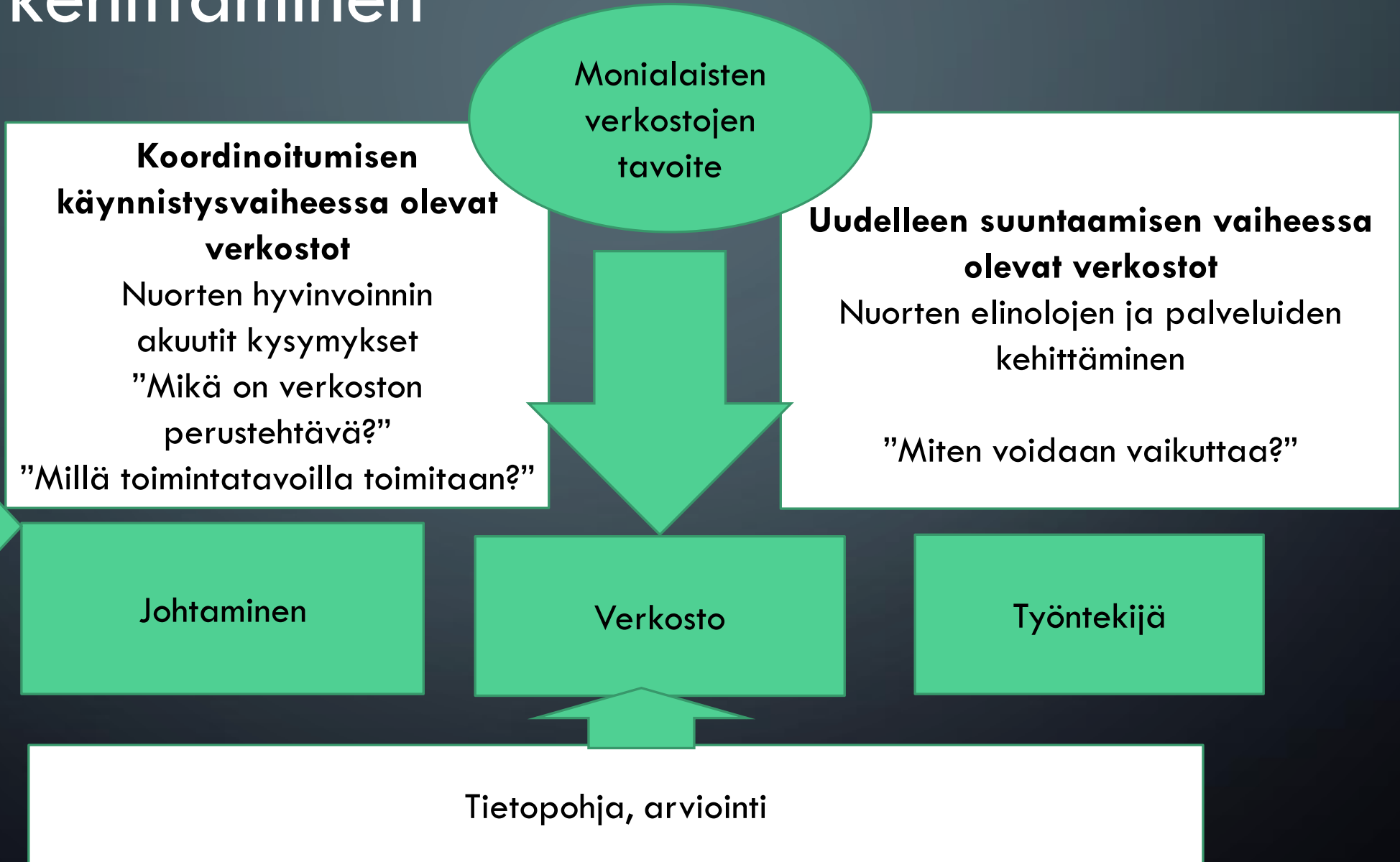
**Lasten ja nuorten
hyvinvointi-
suunnitelmat**

*Nuorisolaki
Lastensuojelulaki
Oppilas- ja
opiskelijahuoltolaki
Nuorisotakuu*

"Mitä pitäisi tehdä?"

Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston kehittäminen

Kanssikäymisen paikallisesti vakiintuneiden asukaslähtöisten mallien huomiointi

LOPUKSI

- Syrjäseutunuorten elämää eletään Etelä-Savossa pitkälti pienissä kunnissa ja kylissä, joiden voi katsoa sijoittuvan yhteiskunnalliseen kaksoisperiferiaan.
- Maakunnassa ongelmien alueellista kasautumista samoin kuin palvelujen epätasa-arvoista saatavuutta ja saavutettavuutta.

- Alueellinen eriarvoisuus näkyy erityisesti peruskoulun päättäneiden nuorten tarvitsemien palveluiden kohdalla. Pienissä kunnissa ns. nivelvaiheen jälkeisten palvelujen saatavuudessa, saavutettavuudessa ja oikea-aikaisuudessa osin suuriakin ongelmia. Heikoimmassa asemassa ovat ne nuoret, joiden itseohjautuvuudessa, toimintakyvyssä ja opiskelu- tai työvalmiuksissa on puutteita.
- Osa ihmisistä saa äänensä kuuluville ja pystyy oikeuksiaan vaatimalla saamaan ne palvelut, joita palvelujärjestelmässä on periaatteessa kaikkien saatavilla ja joihin kaikki kuntalaiset ovat periaatteessa yhtä oikeutettuja. Samaan aikaan on olemassa ihmisiä, joilla valinnanmahdollisuudet ovat kapeammat tai jotka eivät valintoja osaa tehdä eivätkä oikeuksiaan vaatia. He ovat vaarassa syrjäytyä. Tämä kehitys alkaa yhä nuorempana.

LOPUKSI

• Monialaisen yhteistyön kehittämisessä sekä palvelutarpeen että palveluiden yhteensovittamisen osalta ”helppoja” ja ”vaikeita” kysymyksiä

- Helppo: Ammattiopistosta ei kulkeudu etsivälle nuorisotyöntekijälle riittävän nopeasti tietoa keskeyttäneistä opiskelijoista. Mitä tehdään?
- Vaikea: NEET-nuorelle ei löydy kuntouttavan työtoiminnan paikkaa tai sekin on liian vaativa nuorelle. Mitä tehdään?
- Helppo: Nuori tarvitsee apua lomakkeiden täyttöön ja virastoissa asioimiseen. Mitä tehdään?
- Vaikea: Polarisoituminen korostuu kaikissa kunnissa. Erityisenä huolenaiheena ylisukupolvisen huono-osaisuuden korostuminen, mikä näkyy nuorissa muun muassa toivottomuutena, näköalattomuutena ja haluttomuutena osallistua syrjäytymistä ehkäiseviin toimiin samoin kuin luottamuksen puutteena instituutioiden ja viranomaisten toimintaan. Mitä tehdään?

- Sektoreiden välinen, paikallisuuteen perustuva verkostoyhteistyö kykenee osin paikkaamaan julkisen palvelujärjestelmän aukkoja ja turvaamaan ihmisten hyvinvointia palveluiden etääntyessä. Mutta
- Missä määrin palvelujärjestelmässä olevat haasteet ovat jatkossa ratkaistavissa monialaisella yhteistyöllä ja missä määrin ongelmat vaativat rakenteiden muuttamista ja/tai lisäresursseja?
- Missä määrin monialaisten ohjaus- ja palveluverkostojen tehtävä määrittyy hyvinvoinnin / hyvinvointikunnan vajeiden paikkaajaksi ja missä määrin sen rooli on hyvinvointia tukeva ja palveluja kehittävä?

KOHTI OHJAAMOJA

Monialaisen yhteistyön mahdollisuudet palvelujen yhteensovittamisessa

- Palveluja antavien toimenpiteet, joilla sovitaan

- **yhteisistä tavoitteista**

- menettelyistä
 - palveluista
 - vastuista

jossain palvelukokonaisuudessa (STM 2011).

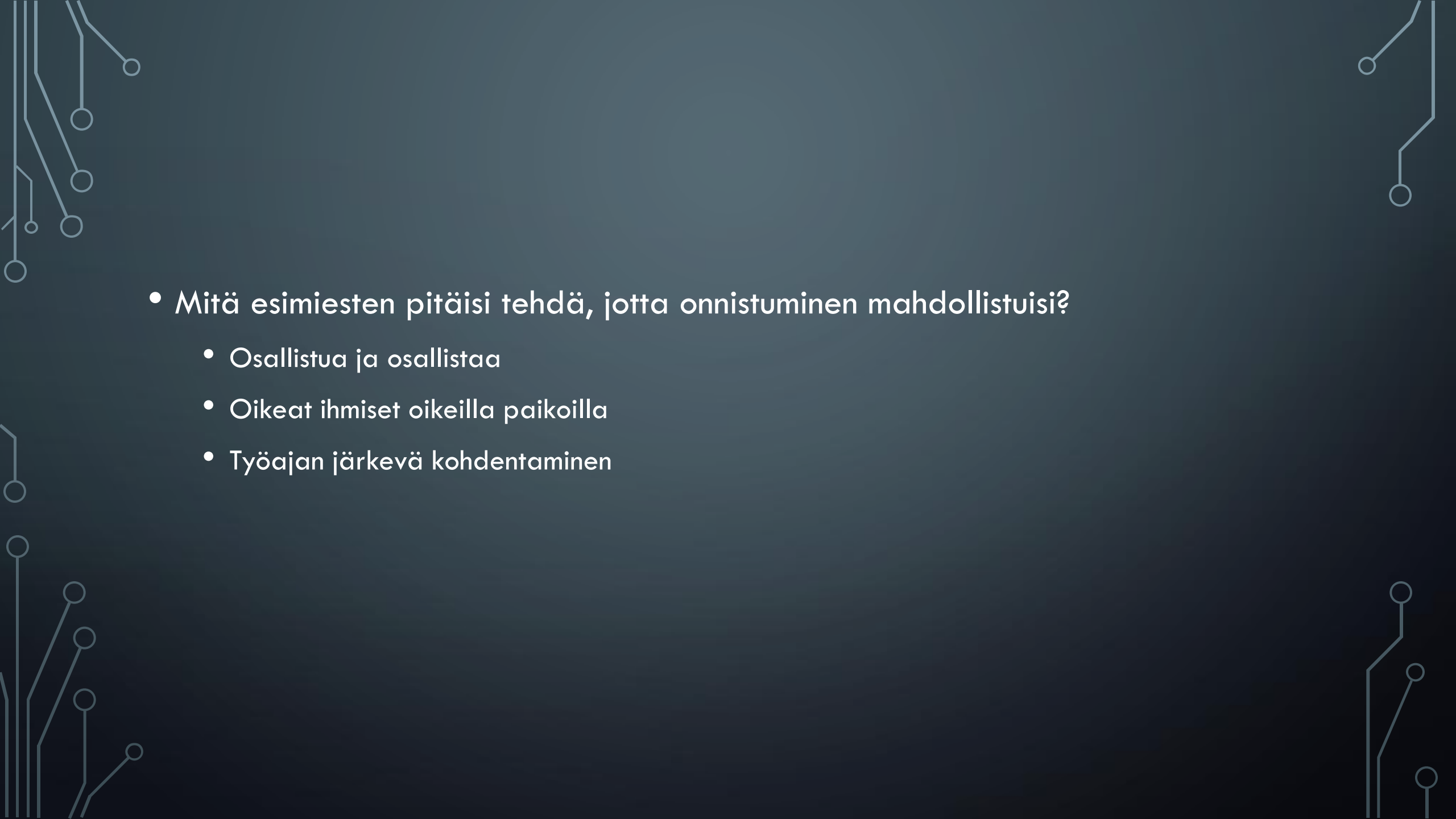
Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

MONIALAISEN YHTEISTYÖN ONNISTUMISEN ARVIOINTI: ”MONIALAINEN YHTEISTYÖ NUORTEN PALVELUIDEN YHTEENSOVITTAMISESSA ON ONNISTUNUTTA KUN...”

- 1: nuori saa palvelun ilman pitkää odottamista / kokee saaneensa palvelun / tulee kuulluksi
2. nuori on tyytyväinen omaan elämäänsä
3. nuorella on oma tukeva lähiverkostonsa
4. nuoren ja verkoston tavoitteet ovat samansuuntaisia
- 5: palvelut saadaan yhdeltä luukulta
- 6: luottamus on syntynyt eri ammattiryhmiä ja toimijoita kohtaan
7. työntekijät tuntevat toisensa ja toistensa työtavat
8. kaikilla verkoston jäsenillä on sama tavoite nuoren tilanteen tukemiseksi
9. kunnassa on yhteisesti laadittu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, joka elää arjessa
10. lastensuojelun kulut pienenevät

- Kuntien tilanne tällä hetkellä suhteessa em. onnistumisen kriteereihin
 - Verkostoja on, mutta ne ovat hajanaisia ja päällekkäisiä
- Mitä työntekijöiden pitäisi tehdä, jotta onnistuminen mahdollistuisi?
 - Sitoutua ja olla aidosti mukana
 - Nähdä verkostotyö mahdollisuutena, ei uhkana
 - Arvostaa toisten työtä
 - Varata aikaa tutustumiseen ja perehtymiseen
 - Kuulla nuoria
 - Kokoontua yhteisen asian ääreen
 - Työskennellä asiakaslähtöisesti
 - Kirjata tavoitteet ja työskentelytavat, seurata työskentelyn etenemistä

-
- Mitä esimiesten pitäisi tehdä, jotta onnistuminen mahdollistuisi?
 - Osallistua ja osallistaa
 - Oikeat ihmiset oikeilla paikoilla
 - Työajan järkevä kohdentaminen

- Komonen, Katja (2015) Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston sekä ohjauspalveluiden nykytila ja kehittämistarpeet Etelä-Savossa
<http://www.doria.fi/handle/10024/103838>.